

Warmonderhof: kringloopbedrijf van de toekomst?

Bij Warmonderhof zijn opleidingsfunctie en het landbouwbedrijf onlosmakelijk met elkaar verbonden. Financieel en organisatorisch zijn ze echter gescheiden. Het onderwijs valt onder Aeres MBO Dronten Warmonderhof, Boerderij en Woonderij vallen onder stichting Warmonderhof. Bij beide vinden vernieuwingen plaats. Annette Harberink heeft als taak een nieuw team voor de stichting te formeren en het bedrijf zelfstandig, ecologisch en bedrijfseconomisch verantwoord te laten functioneren. Wat zijn haar uitdagingen?

TEKST LEEN JANMAAT | FOTO'S LEEN JANMAAT & JAAP VAN WESTERING

Warmonderhof is voor mij bekend terrein, buiten is er volop activiteit. Studenten zijn met de rotoreg in de weer, de zware zeeklei lijkt voldoende gedroogd voor bewerking. In de kas staat het plantgoed klaar voor gebruik, hier oogsten studenten radijs. Annette is nog in vergadering, na afloop daarvan lopen we een ronde over het bedrijf. De boerderij Warmonderhof is een zelfstandig functionerend landbouwbedrijf, zo benadrukt Annette tijdens ons gesprek. Het landbouwbedrijf valt onder de stichting Warmonderhof, ook de Woonderij valt daar onder (zie kaders). Alle medewerkers zijn in dienst van de stichting. Terwijl we rondlopen over het landbouwbedrijf ontvouwt Annette haar ideeën: “Op dit moment werken we met vijf medewerkers, we zijn nu op zoek naar een melkveehouder. Om tijdelijk wat rust te creëren is het melkvee momenteel uit logeren. Dat geeft ons gezamenlijk de ruimte om de toekomst opnieuw uit te stippelen. Voor de melkveehouderij doen we dat samen met de nieuwe boer”.

Annette vertelt wat aan vernieuwing toe is.

“Met name de stal is aan vernieuwing toe, hoe die eruit gaat zien is nog niet duidelijk. We moeten daar goed over nadenken voordat er een investering wordt

“Als opleiders willen we een goed voorbeeld geven”

gedaan. Tegelijkertijd kijken we naar de verwerking van de mest, die zo mogelijk wordt gekoppeld aan compostering. Vanuit biodynamisch perspectief is dit van belang, als opleiders willen we een goed voorbeeld geven. Dat geldt natuurlijk voor het hele bedrijf en landbouwkundig zit het best goed in elkaar. Voorheen was het bedrijf opgedeeld in bedrijfstakken met op iedere tak een eigen ondernemer. Deze ondernemers investeerden naast veel eigen arbeid ook geld in het bedrijf. Dat ging goed zolang de ondernemers op het bedrijf bleven, maar bij uittreden werd het lastig. Omdat zo'n ondernemer veel geïnvesteerd heeft in het bedrijf, heeft die dan eigenlijk bij vertrek recht op een redelijke afkoopsom. Dit legde daardoor veel druk op het landbouwbedrijf. Vanwege het vertrek van ondernemers zijn we nu op zoek naar nieuwe medewerkers die hun vak verstaan en hun plek vinden in het veelzijdige bedrijf. Daar hoort ook de omgang met studenten bij, die komen hier om het vak te leren.”

Hoe zie jij de toekomst van Warmonderhof?

“Voor mij is vakmanschap erg belangrijk. Als we verder willen doorgroeien als biodynamische sector zijn er boeren, tuinders en fruittelers nodig die hun vak verstaan. Ik vraag me ook af of er nog wel veel gang-

Stichting Warmonderhof

Stichting Warmonderhof biedt in samenwerking met Aeres MBO Warmonderhof de opleiding voor biologisch dynamische landbouw aan, volgens het wonen-werken-leren concept. Zij biedt jonge mensen, volwassenen en bedrijven ruimte op het landbouwbedrijf, de Woonderij en slaapzolder, Hofwinkel, Hofzaal en vergaderruimtes te benutten. Op 85 hectare land net buiten het dorp Dronten werkt het hele Warmonderhofteam aan het in de wereld zetten van de biodynamische landbouw en het in de praktijk opleiden van nieuwe biodynamische boeren. Dit in verbinding met de omgeving.

Warmonderhof Boerderij

De 85 hectare van stichting Warmonderhof worden bebouwd door de medewerkers die samen de verantwoordelijk hebben over het functioneren van het bedrijf. Zij vormen tevens het hart van de praktijkopleiding van de voltijdstudenten. Zo leren de studenten hoe ze een levenskrachtig en rendabel boerenbedrijf kunnen runnen. Op het 80 hectare grote gemengde bedrijf worden onder andere aardappels, wortelen, uien, zaaizaad, bieten, bonen en granen geteeld. Er worden vijftig koeien gemolken en delen van de nabijgelegen natuur worden beheerd. Daarnaast is er de tuinderij van 5 ha met zowel vollegrond als een koude kas van 0,4 ha. Het gemengde bedrijf wordt gerund door Arjan Veenstra en Kelvin van Diepen, het tuinbouwbedrijf door Maaiké Vijgen en Mijla Neleman

De Woonderij

De Woonderij telt 130 studentenkamers. Ieder huis heeft ruimte voor 5 tot 8 personen. Voor elke student is er een éénpersoonskamer beschikbaar, in principe is er plaats voor alle studenten die zich (gaan) aanmelden. De huizen zijn gemengd ingedeeld: jongens, meisjes en ook verschillende jaren door elkaar heen. De huisindeling wordt gemaakt door de wooncoördinator, verhuizen gaat alleen in overleg. Het wonen op Warmonderhof is daarmee meer dan een kamer huren. Afspraken maken over de huishoudpot, het boodschappenbeleid, het kookrooster en schoonmaken hoort er allemaal bij. Dit geeft veel stof tot gesprek aan de gezamenlijke keukentafel in ieder huis.

↳ Het rapport van LBI laat zien dat een zelfvoorzienend kringloopbedrijf in de huidige economische context levensvatbaar is.

bare bedrijven gaan omschakelen naar biologisch. De toekomstige generatie zal dit moeten gaan oppakken en onderwijs speelt daar een belangrijke rol in. Daar ligt de uitdaging om mensen goed op te leiden, bij voorkeur toekomstige biologische boeren. Uit ervaring weet ik dat de opleiding belangrijk is voor je eigen ontwikkeling, ik kijk hier met een goed gevoel op terug. Maar wat daarna gebeurt, is niet minder belangrijk.” “Warmonderhof heeft al een lange geschiedenis waarbinnen veel mensen met hart en ziel hebben gewerkt aan hun idealen. Deze mensen wil ik graag erkenning geven en ook meegeven dat ze hier altijd welkom zijn. In landbouwkundig opzicht is er veel bereikt, als we in staat zijn om te laten zien waar we als gemengd biodynamisch bedrijf voor staan en hoe we invulling geven aan kringlooplandbouw, word ik blij. We blijven soms echter nog teveel op ons biodynamische-eiland zitten. De tijd is rijp om met onze visie en landbouwpraktijk naar buiten te treden. Het rapport ‘Het leerbedrijf Warmonderhof - Een baken in de transitie naar een kringlooplandbouw?’* geschreven door Gerard Oomen, Jan de Wit en Nick van Eekeren, laat zien dat een zelfvoorzienend kringloopbedrijf ook in de huidige economische context levensvatbaar is. We zullen wat geld moeten vrijmaken of geld moeten werven om onderzoekers te laten meekijken, meerekenen en meten. Daarmee geven we onderbouwing aan de resultaten die we hier bereiken.” ■

* Het rapport is te vinden op www.louisbolck.org/downloads/3480.pdf
In Ekoland 5/2020 staat op pagina 22-23 een artikel over *Het leerbedrijf Warmonderhof*